

Molt però poc de bo

Els adjectius quantitius indefinits, com molt, més, bastant, etc, es poden enllaçar amb el substantiu a què es refereixen per mitjà de la preposició de: molt interès o molt d'interès, bastant oli o bastant d'oli. Es tracta, doncs, d'un ús facultatiu, reconegut per totes les gramàtiques, començant per la de Pompeu Fabra, dita de l'Institut, en què sembla advocar-se, però, pel restabliment de la construcció amb la preposició, especialment després de molt i de bastant, ja que s'hi transcriuen exemples de la llengua antiga i es declara que aquesta construcció ha estat «a tort abandonada per la majoria dels escriptors actuals». I, efectivament, seguint aquesta indicació de Fabra, reiterada en ocasions posteriors, actualment en el llenguatge acadèmic més rigorós rarament s'omet la preposició de entre molt o bastant i el substantiu.

Però el que al capdavant no és sinó una recomanació en un cas normal, esdevé una imposició rigorosa en el moment en què el substantiu a què es refereix el qualificatiu és omès —normalment per haver-se esmentat abans— i és reemplaçat per un adjectiu qualificatiu en funcions determinatives. Dit altrament, no es pot ometre la preposició de entre un quantitiu i un adjectiu referit a un nom sobreentès: Tenia milers de llibres i molts d'interessants. Anàlogament: Ha trobat trenta quilos de bolets però pocs de bons. Fins i tot uns quantitius com força i massa, que normalment rebutgen d'enllaçar-se amb el substantiu mitjançant la preposició de, l'exigeixen en aquestes construccions elíptiques: Hi ha moltes patates però massa de grillades, Molts turistes i força de rics.

Cal notar que, amb el substantiu sobreentès, l'omissió de la preposició de entre un quantitiu com molt, poc, massa, etc, i un adjectiu, no solament representaria una incorrecció —amb frases, de fet, molt detonants: «Tenia més de mil llibres però pocs de bons»— sinó que, si bé, amb un adjectiu del masculí singular, originaria una frase amb un sentit diferent, ja que aquest quantitiu seria interpretat com un adverbí, és a dir, modificant no el substantiu sobreentès sinó el qualificatiu. Efectivament, parlant, per exemple, de paper, no és pas igual molt de blanc que molt blanc. Diríem, aleshores, N'hi ha molt de blanc —en què allò que es modifica és la quantitat— i N'hi ha de molt blanc —en què allò que el terme molt modifica és la qualitat, és a dir, la